

Posudek vedoucího práce na mgr. práci Martina Kozla *Skupinová dynamika školních tříd*

Posuzovaná práce si klade téměř nereálný cíl, vytvořit nástroj pro zkoumání skupinové dynamiky a případné intervence do tohoto procesu. Oborově se práce pohybuje na pomezí pedagogiky, psychologie, sociální psychologie a sociologie. Dodávám, že autorovi se podařilo různé sociálněvědní tradice velice dobře sloučit a vytvořil tak kvalitní práci, na kterou může navázat on sám i další autoři.

Celkově bylo vedení této práce velmi jednoduché, protože diplomant měl od počátku jasnou představu, kterou mezi jednotlivými konzultacemi vždy úspěšně posunoval ke zdárnému cíli. Je pouze škoda, že na finální fázi si ponechal poměrně málo času a tak závěrečná část (zejména rozhovory s experty) je zbytečně stručná ve srovnání s ostatními částmi.

Práce je rozdělena do čtyř částí. V první části autor vysvětluje téma své práce a uvádí i osobní zkušenosti se zkoumanou tematikou. Nejdůležitější část první kapitoly věnuje popisu metodologie zpracování. Autor se v průběhu příprav rozhodl změnit původní projekt, který měl být více empirický a založený na zkoumání učitelů. Nově provedl průzkum relevantní literatury ze všech zkoumaných oborů a rozhovory s experty, kteří se zaměřují na malé skupiny (případně přímo na školní třídy). Metodologie je adekvátní vzhledem k cíli práce a je solidně popsána. Expertní rozhovory s experty mají svou oporu ve scénáři (uveden v příloze práce), studium literatury se opíralo o klíčové práce z hlavních disciplín.

Druhá kapitola práce označovaná jako teoretická je zejména výraznou pomůckou pro čtenáře. Ukazuje na základní tradice v sociálněvědních oborech, které se věnuje problematice skupinové dynamiky. Je patrné, že autor se tématu (i teoretického hlediska) dlouhodobě věnuje, jeho popisy jsou jasné a mají téměř monografický charakter. V českém prostředí takové pojednání chybí a je velkým přínosem. Ve třetí kapitole autor navazuje na zdařilou druhou kapitolu a v literatuře (ve valné většině zahraniční) se snaží nalézt klíčové charakteristiky pro skupinovou dynamiku školní třídy (či obecněji malé skupiny). Autor popisuje klíčové koncepty v dané oblasti a naprosto přehledně je systematizuje. Všechny popisy vychází z klíčových děl zejména zahraničních autorů.

Jediná výtku, kterou v této oblasti mohu vznést je, že se autor mohl pokusit vytvořit „překladový“ slovníček mezi pojmy jednotlivých oborů a mohl shrnout vazby klíčových koncepcí dle jednotlivých autorů do schémat podobných těm, které udělal na základě expertních rozhovorů.

Druhá část třetí kapitoly popisuje výsledky expertních rozhovorů, jejichž cílem bylo mj. vytvořit schéma skupinové dynamiky dle názorů jednotlivých expertů. Mám pocit, že s ohledem na poměrně detailní předchozí část věnovanou literatuře zde mohl být autor detailnější. Stručnost částečně nahradil odkazy právě na předchozí popis koncepcí v literatuře. Také mapy nakreslené na základě expertních rozhovorů by bylo lepší dodat do hlavního textu, aby byl výklad koncepcí jednotlivých expertů jasnější.

Čtvrtá část se snaží o téměř nemožné, tj. na základě jednotlivých koncepcí skupinové dynamiky od expertů vytvořit jeden model, který vystihne všechny klíčové aspekty. Poté co autor tuto nelehkou práci zvládne, ukazuje, zda obsahuje výsledný model klíčové poznatky z literatury i expertních rozhovorů a upozorňuje na částečnou (a nutnou redukci). Zejména tuto čtvrtou část (její začátek) lze považovat za nejsilnější část práce. S ohledem na zaměření autora očekávám, že svůj model uplatní v praxi a bude mu sloužit ve zkoumání tříd.

Samozřejmě, že poté možná ještě dojde k dílčím úpravám modelu, ale základní práce je již hotova.

K poslední části musím uvést též výtku k jazyku. Tato část jako jediná neprošla důkladnou jazykovou korekturou a trpí mnohými nedostatky – překlepy, pravopisné chyby, neshody podmětu s přísudkem, hovorové výrazy. Ostatní části práce jsou z tohoto pohledu bez vad.

Dovoluji si tímto autora vybídnout (po příslušném zkrácení) k publikaci v některém z pedagogických časopisů v ČR, kde najde jistě své čtenáře.

S ohledem na všechny uvedené skutečnosti (zejména naprostou samostatnost i rozvoj tématu) **navrhuji práci k obhajobě s hodnocením výborně**, i přes některé dílčí nedostatky. Důvody vedoucí k tomuto hodnocení jsou zejména:

- 1) volba originálního tématu na hranici několika oborů
- 2) studium relevantní literatury z různých oborů a pochopení jejich podobností/odlišností
- 3) jasné navržení výzkumné strategie a její dodržování
- 4) schopnost abstrakce z expertních rozhovorů, prokázání expertního přístupu v dané oblasti
- 5) samostatná příprava diagnostického nástroje
- 6) výborná grafická prezentace výsledků

V Praze dne 28.1.2011

Petr Soukup